

ЎЗБЕКИТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

АНДИЖОН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

**“Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси фанларини
бошқа фанлар билан интеграциялашнинг муаммолари ва
ечимлари” мавзусида**

Халқаро миқёсида илмий-техник анжуманининг

МАЪРУЗАЛАР ТЎПЛАМИ

СБОРНИК ДОКЛАДОВ

**Международный научно-технический конференции
“Проблемы и решения интеграции изобразительного искусства
и инженерной графики с другими дисциплинами”**

Андижон - 2020

“Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси фанларини бошқа фанлар билан интеграциялашнинг муаммолари ва ечимлари”.

Халқаро илмий-техник конференция материаллари тўплами (2020 йил 13 май Андижон). Техник муҳаррир Б.Р.Ҳақбердиев. – Андижон, 2020.

Мазкур Халқаро илмий-техник конференция Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 7-февралдаги 56-Ф сон фармойишига асосан “2020 йилда ўтказиладиган халқаро илмий ва илмий-техник тадбирлар режаси“ га кўра ташкил этилган.

Тўпланда Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси фанларини бошқа фанлар билан интеграциялаш жараёнининг муаммоли вазиятлари, тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси фанларини бошқа фанлар билан интеграциялаш манбааларини ривожлантириш, бу борада илмий тадқиқотларнинг ҳозирги замон мазмунидан келиб чиқиб, изланишлар орқали натижалардан самарали фойдаланиш масалалари, интеграциялашув орқали топилган муаммолар тизимларининг амалий аҳамияти; тадқиқотлар натижаларини умумлаштириш ва интеграциялаш асосида Ўзбекистонда илмий тадқиқотлар кўламини янада кенгайтириш, такомиллаштириш ҳамда бу жараёнга хорижий тажрибаларни кўллаш, хорижий ва республика олий ўқув юртлари, илмий тадқиқот институтлари олимларини, шунингдек ёш тадқиқотчилар ва мутахассисларни кенг жалб этиш масалалари қамраб олинган.

Таҳрир ҳайъати:

Техник муҳаррир: ТСМГ кафедраси мудирини Б.Р.Ҳақбердиев

Ҳайъат аъзолари:

п.ф.н.доцент Ч.Т.Шакирова

п.ф.н. катта ўқитувчи Б.Ў.Кўчқаров

катта ўқитувчи М.Х.Юрданидзе

ўқитувчи Х.Б. Исмонов

Конференция ташкилий кўмитасининг

ТАРКИБИ:

- Юлдашев А.С.** - раис, Андижон давлат университети ректори, б.ф.д., профессор.
- Аъзолари:**
Расулов Б.М. - раис ўринбосари, АндДУ, Илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор, т.ф.д., доцент;
- Холиқов А.Ж.** - Олий ва ўрта-махсус таълим вазирлиги, Кадрлар тайёрлаш ва олий таълим муассасаларини ташкилий-методик таъминлаш бош бошқармаси бошлиғи к.ф.д, профессор.
- Маматюсупов А.Ш.** - АндДУ, Ўқув ишлари бўйича проректор, б.ф.н., доцент;
- Ҳамроқулов А.Ш.** - АндДУ, Ёшлар билан ишлаш бўйича проректор, ф.ф.н.;
- Имирсинова А.А.** - АндДУ, Илмий ишлар, инновациялар ва ИПКТ бўлими бошлиғи, б.ф.н., доцент;
- Аббасов И.Б.** - Россия, Жанубий Урал университети муҳандислик ва компьютер графикаси кафедраси мудири;
- Пиримжаров М.Х.** - Қозоғистон, Баишева Университети Дизайн ва қурилиш кафедраси доценти;
- Аширбоев А.О.** - ТДПУ, Чизмачилик ва уни ўқитиш методикаси кафедраси доценти;
- Шакирова Ч.Т.** - АндДУ, Санъатшунослик факультети декани, п.ф.н., доцент;
- Тўраев М.У.** - АндДУ, Педагогика факультети декани, т.ф.н., доцент;
- Ҳақбердиев Б. Р.** - АндДУ, Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси кафедраси мудири;
- Ахмедов Ш.** - АндДУ, Мусиқа таълими кафедраси мудири

данной проблемы используют профессиональные мониторы с цветовым пространством ARGB (Adobe RGB). Мониторы, способные показать все цвета рисунка (и имеющие настройку яркости, контраста, цвета), как правило, имеют слишком маленькое разрешение, не позволяющее показать все детали рисунка (не показывают его в полном размере без интерполяции – больше – 1-2 мегапикселей обычный монитор одновременно показывать не может, специальные и достаточно дорогие ЖК – мониторы могут показать около 8 Мп).

Таким образом, для того, чтобы цифровая технология эффективно использовалась в изобразительном искусстве, во первых, необходимо знать все законы изобразительного искусства, во вторых, компьютерная техника с соответствующими техническими параметрами.

Использованная литература:

1.Беньямин В. Произведения искусства в эпоху его технический воспроизводимости. – М., 1996.

2.Турлюн Л.Н. Место компьютерной графики в виртуальном искусстве.// Молодой учёный. – 2011. №1. – С. 269 – 271.

3.Турлюн Л.Н. Имитация традиционной живописи и графики средствами компьютерной графике // В мире научных открытий. 2012. №43. – С. 272 – 281.

TASVIRIY SAN'AT DARSLARIDA GRAFIK MATERIALLARDA ISHLASH TEXNOLOGIYALARI

ISMATOV U.Sh.,

-Toshkent viloyati Chirchiq Davlat pedagogika Instituti « Tasviriy san'at » kafedrası o'qituvchisi

RAJABOV Sh.Z.,

-Qashqadaryo viloyati Yakkabog' tumani 57-Maktab Direktori

TURSUNOV M.U.,

-Toshkent viloyati Chirchiq Davlat pedagogika Instituti « Tasviriy san'at » kafedrası 1 kurs talabasi

Tasviriy san'at darslarida talabalarga turli grafik materiallarda tasvirlashni o'rgatishdan maqsad; ularni borliqdagi va san'atdagi go'zalliklarni ko'ra bilish, idrok etish, tushunish va qadrlashga o'rgatish; estetik va badiiy didni o'stirish, badiiy fikr doirasini kengaytirish; badiiy ijodiy qobiliyat va fantaziyani rivojlantirish, o'z uslubini, ijod yo'lini topishiga xizmat qilishdan iborat.

Bugungi kunda oliy pedagogik ta'limning tasviriy san'at darslarida grafik materiallarda tasvirlashning turlari ko'p bo'lib, har bir ijodkor rassomning asar yaratish jarayonida o'ziga xos uslubı, tasvirlash texnikasi va foydalaniladigan

materiallari mavjud. Kimdir akvarel bilan tasvirlashni yoqtirsa, yana kimdir guashda yoki moybo‘yoqda, boshqasi esa qalamda, retushda, akril bo‘yog‘ida, sanginada va boshqa materiallarda tasvirlashni yoqtiradi.

Tasviriy san‘atda, rangtasvirlarning muvaffaqiyatli chiqishida akvarel bilan ishlashdan ortirilgan tajribalar muhim rol o‘ynaydi. Chunki bo‘yoq bilan ishlash qanchalik puxta o‘rganilgan bo‘lsa rangli tasvirlar shunchalik yaxshi chiqadi. Akvareldan foydalanishda uning sifatiga e‘tibor berish darkor. Bo‘yoqlarni maxsus idishlarda suv bilan aralashtirish va qog‘oz bo‘lagida sinab ko‘rish tavsiya etiladi. Topilgan rang tusi kerakli darajaga yetgandagina undan foydalanish lozim. Akvarel bilan ishlash texnikasini puxta o‘zlashtirish uchun dastlabki mashqlarni qalamtasvir singari bir rangning o‘zidan qora, yoki to‘q jigarranglardan har hil rang tuslarini xosil qilishni yaxshilab mashq qilish kerak. Bu usulda ishlash monoxrom yoki grizayl metodida ishlash deb ataladi.

Grizayl usulida rasm ishlash turli ranglar vositasida ish usuliga o‘tishdan oldin tayyorgarlik bosqichi bo‘lib xizmat qiladi. Unda mo‘yqalamni ishlatish yo‘llari va akvarel bo‘yoqlarining xususiyatlarini o‘rganish uchun imkoniyat yaratiladi. Grizayl texnikasida bir nechta natyurmortlarni tasvirlab o‘rgangandan so‘ng, barcha ranglarni ishlatgan xolda natyurmort ishlash ancha oson bo‘ladi.

Akvarel bilan ishlashda quyidagi izchillikka rioya qilinsagina bo‘yoqlarda ishlangan tasvirlar talabga javob bera olishi mumkin:

- Ostki qavatdagi buyoq qurimaguncha, navbatdagi bo‘yoq qavati yotqizilmaydi. Keyingi qavat tez qo‘yilishi lozim, aks holda ostki qavat yuvilib ketishi mumkin.
- Akvarel bo‘yoqlari bilan ishlashda oq bo‘yoqdan foydalanilmaydi, chunki oq bo‘yoq vazifasini oq qog‘ozning o‘zi bajaradi.
- Qo‘yilgan bo‘yoq qavati ostidan qog‘ozning sirti sezilib turishi lozim.

Akvarel bilan ishlashni o‘rganishda amaliy mashg‘ulotlar muhim ahamiyat kasb etadi. Masalan, bir rangning ustiga ikkinchisini qo‘yib yangi tus hosil qilish mashqini olaylik. Bunda qo‘yilgan xar ikkala rang ostidan ham qog‘ozning sirti sezilib turmog‘i darkor²³. Shuningdek, sovuq tusli rang ustidan iliq tusli, yoki iliq tusli rang ustidan sovuq tusli rangni qoplash orqali yangi rang tusini hosil qilish yo‘llarini puxta o‘rganish kerak.

Ayrim hollarda qo‘yilgan ranglarning yorug‘lik darajalari bir-birlariga tenglashtirish uchun ularning ustidan biror rangning suyuq, kuchsiz eritmasi bilan qoplash tavsiya etiladi. Shuni esda tutish lozimki, muayyan rang ikkinchi bir rang

²³ Bulatov S. S. Ashirova M.O. Amaliy san‘at qisqacha lug‘ati. T., Qomuslar bosh taxririya, 1992 yil.

bilan qoplanganda yorug'likning qaytarish xususiyatidan mahrum bo'ladi. Lekin oldin qo'yilgan bo'yoq qavatining ravshanlik darajasi hamda to'yinganligi muhim ahamiyatga ega. Ustki qo'yiladigan qavati esa doimo oxangdor, juda tiniq bo'lishi va ostidagi rang tusini bo'g'masligi shart.

Guash bo'yog'i esa akvarel bo'yog'ining tamoman aksi bo'lib, u kabi tiniq, jarangdor tus bermaydi. Ranglari yorug'likni yutganligi sababli uning tagidagi qog'oz ko'rinib, sezilib turmaydi. Tarkibi esa akvarelniki singari – bo'yoq kukuni va uni bog'lovchi moddalardan iborat. Ammo ular maxsus yog'och yelimi bilan mo'tadil nisbatlarda aralashtirilgan bo'ladi. Guash bo'yog'ining yana bir muhim jihati uning oq bo'yoq bilan aralashtirib ishlatilishidir.

Shuning uchun uning ranglari unchalik jarangdorlik kasb etmaydi. Bo'yoqni ishlatish uchun mo'yqalamlar ham maxsus tanlanib olinadi va ular juda yumshoq bo'lmasligi, bir oz dag'alroq bo'lishi maqsadga muvofiqdir. Tasvir ishlanadigan sath, ya'ni qog'oz yoki karton ham silliq bo'lmagani yaxshi. Uning yuzasi iloji boricha yelimli qoplama (grunt) bilan ishlov berilgan bo'lishi zarur. Shunda uning sathiga guash bo'yog'ini yaxshi surtish mumkin bo'ladi. Guash ko'pincha grafik ishlarni, bezaklarni, plakatlarni ishlashda va qisman rang-tasvirlarni bajarishda foydalaniladigan, suv qo'shib ishlatiladigan, tez quriydigan bo'yoqdir. U bilan tasvirlar bajarishning murakkabligi shundaki, bo'yoq surtilgan paytda to'q, qurigandan keyin esa ochlashib ko'rinishidir. Shu jihatini hisobga olib turilmasa, ranglar orasidagi muvofiqlikni ushlab turish ancha qiyin kechadi. Buning uchun odatda har bir surtiladigan asosiy ranglar alohida-alohida maxsus idishchalarda tayyorlanib olinib, so'ng unga bir oz boshqa qo'shimchalar aralashtirib tasvir ishlanadi. Ranglarni ishlatishda, uning to'q-ochligi, rang tuslarining qanday topilganini doimo tekshirib, bilib turish uchun bir bo'lak qog'ozga tayyorlangan aralashmani surtib aniqlab, so'ng qo'llansa maqsadga muvofiq bo'ladi.

Guash bo'yog'ida juda ko'p o'tmish rassomlari ham asarlar yaratganliklari ma'lum. Ularning ajoyib-ajoyib natyurmort, manzara, teatr bezaklari, portret, plakatlari jahon tasviriy san'ati xazinasidan o'rin olgan. Ammo shunisi borki, bu nozik, saqlanishi ancha qiyin bo'lgan ishlarning ayrimlari, ayniqsa quyuq qilib ishlanganlarining bo'yoqlari o'chib, to'kilib ta'mir talab bo'lib qolganligi sir emas. Guash bo'yog'ida tasvirlarni bajarganda iloji boricha har bir rang tusi uchun alohida-alohida mo'yqalam tutgan ma'qul. Shunda ranglarni tiniq va toza, jozibali chiqishiga erishiladi. Guash bo'yog'ida ranglavha va ayniqsa portretlar hamda odam tana qismlarini tasvirlash, nozik rang tovlanishlarini berish qiyin ishdir. Buning uchun ancha muncha mahorat, bilim, tajriba kerak bo'ladi. Tasvir

ishlashning yo'l-yo'rig'i, usullarini puxta egallash esa ko'p amaliy mashg'ulotlarni talab etadigan jarayondir.

Katta-katta mahobatli asarlarning xomaki nusxalari hamda kompozitsiya loyihalarini, bayram munosabati bilan tayyorlanadigan suratlarni ham guashda bajarish qulaydir. U bilan keng qamrovli, mahobatli tasvirlar tez ishlanadi.²⁴

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

4. Bulatov S. S. Ashirova M.O. Amaliy san'at qisqacha lug'ati. T., Qobuslar bosh taxririya, 1992 yil.
5. Hasanov S. Navoiy poetikasida ranglarning qo'llanilishi. San'at jurnali 1 G' 1990 yil
6. X.E.Sultonov "Rangtasvir (Akvarda natyurmort ishlash)" o'quv qo'llanma Toshkent -2019 y.
7. Sultonov X. "Rangtasvir" (grizaylda ishlash) metodik qo'llanma TDPU rizoqrafida-2014

KOMPYUTER GRAFIKASI VA ULARDA RANGLAR BILAN ISHLASH.

ISMONOV X.B.,

YURDANIDZE M.X.,

MAXMUDOV A.,

*-Andijon davlat universiteti
o'qituvchisi*

*-Andijon davlat
universiteti o'qituvchisi*

*-Andijon davlat
universiteti o'qituvchisi*

Xozirgi kunda yoshlarga xukumatimiz tomonidan juda kata imkoniyatlar yaratib berilmoqda. Xar kim o'zi istagan kasb mutaxassisi bo'lishi uchun barcha imkoniyatlar mavjud. Shu jumladan Tasviriy san'at va muxandislik grafikasi mutaxassisligini xozirgi talab darajasida mukammal egallashning zamonaviy imkoniyatlaridan biri bu kompyuter grafikasini yaxshi o'zlashtirishdir. Buning uchun turli konstruktiv xamda qurilish chizmalari bilan ishloy oladigan kompyuter dasturlarini o'rganish zarur bo'ladi. Shu o'rinda **kompyuter grafikasi turlari** haqida qisqacha fikr yuritib o'tsak:

Tuzilishiga ko'ra tasvirlar *rastrli* yoki *vektorli* bo'lishi mumkin. Masalan tasvir xosil qilishda skaner uni ko'pgina mayda elementlar (piksellar)ga bo'lib chiqadi va ulardan rastrli surat xosil qiladi.

Piksel – bu rastrli tasvirning eng kichik elementi bo'lib, uning rangi kompyuter xotirasiga bitlarning ma'lum bir miqdori vositasida kiritiladi. Masalan 800x600 suratda bu sonlar gorizontal bo'yicha (800) va vertikal bo'yicha (600)

²⁴ Hasanov S. Navoiy poetikasida ranglarning qo'llanilishi. San'at jurnali 1 G' 1990, 26-27 betlar

МУНДАРИЖА

1	Юлдашев А.С., Шакирова Ч.Т.. Замонавий касбий таълимда фанлараро интеграциянинг аҳамияти	4
2	Xoliqov A. J., Kelajagi buyuk yoshlarga e'tibor	6
1-ШЎЪБА.		
Ҳозирги кундаги тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси фанларини ўқитилишининг сифати ва самарадорлигини кучайтириш муаммолари ва уларнинг ечимлари.		
3	Абдирасилов С.Ф. Талабаларнинг мустақил ижодий фаолиятини шакллантиришда самарали ёндашувлар	9
4	Абдирасилов С.Ф, Исакова С.Қ. Педагогика таълим назариясида талабалар мустақил таълими хусусида	13
5	Анкабаев Р.Т, Ш.С. Шоназаров, Э.Б.Самиева, М.Б.Миржалилов Тўғарак машғулотларида Тасвирий ва Амалий санъат тарихини ўргатиш орқали ўқувчиларнинг эстетик маданиятини ривожлантириш	18
6	Аширбоев А, Ҳақбердиев Б.Р. Чизмачилик терминларининг шаклланиши ва синонимик қаторларларнинг юзага келиши	22
7	Атаханова С. О, Ачилов Н. Н, Солиддинов Ш. Ф. Особенности проблемы школьников в развитии пространственного мышления	25
8	Булатов С. С, Талабаларни бадий адабиётларни мутола қилиш жарёнида ранглар рамзига оид билимларини ривожлантириш	27
9	Байджанов Б.Х. Байджанова М.М Узлуксиз таълимда педагогларнинг касбий компитентлиги масалалари	30
10	Берикбаев А.А. Муҳандислик компьютер графикаси фанининг ўқитилишида сифат ва самарадорликга эришишда айрим қарашлар	35
11	Vahobova N. X. Tasviriy san'atda tarixiy portret janrini badiiy idrok qilish	37
12	Gulomova N. X, Mirbabayeva S. A, Nosirova M. X. Umumiy o'rta ta'lim maktab o'quvchilariga chizmachilik darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalar bo'yicha metodik tavsiyalar.....	45
13	Ergasheva M. R. Tarix qa'rida yashiringan suratlar	49
14	Ismatov U.Sh, Xosilov X. Moybo'yoqda tasvirlarni ishlashning o'ziga xos tomonlari	52
15	Жумабоев Н. П. Тасвирий санъат фанини ўқитилишида сифат ва самарадорликни ошириш омиллари	54
16	Захидов С. Х, Сариев Р. Ш. Развитие пространственного мышления при изучении инженерной графики	57
17	Mirbabaeva S A. Tasviriy san'at to'garaklarida qalamtasvir mashgulotlarini	59
18	Malikov K. G. Aksonometriyaning amaliy maqbul bo'lgan dimetrik proektsiyalari	62
19	Муратов Х. Х, Эшпулатов Д. Р. Рангтаълим машғулотларида талабаларнинг бадий ижодкорлигини шакллантириш.	65
20	Назирбекова Ш. Б. Тасвирий санъатнинг рангтаълим турида рангларнинг тутган ўрни	67
21	Пиримжаров М.Х, Шакирова Ч.Т. Методы и средства самостоятельного образования студентов высшей школы	70
22	Qayumova S. G'. Chizmachilik darslarini tashkil qilish va o'qitish metodlari	74
23	Saydaliyev S. S, Gulomova N. X. Grafik ta'lim tushunchalarni talabalarga sifatli o'qitishning zaruriyati	77

24	Sobirov S. T, Todjidinov M. N, Sayfiyeva N. R.. O‘quvchilarining badiiy tafakkurlarini rivojlantirishda ko‘rgazmali qurollardan foydalanishning ahamiyati.	81
25	Sobirov S.T, Xamrayev S.I, Tojiboyev D.A. O‘quvchilarining badiiy tafakkurlarini rivojlantirishda narsaning o‘ziga qarab rasm ishlashning ahamiyati.	83
26	Талипов Н. Н. Тасвирий санъатда портрет ва бошқа жанрдаги асарларни бадий таҳлили қилиш методикаси.	86
27	Tashimov N. E, Yadgarova V. S. Muhandislik grafikasi fanlarini o‘qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati.	90
28	Уришов Ш.М, Уришов Г.К. Посещение воспитательного мероприятия как форма контроля.	93
29	Уришов Ш.М. Формирование лидерства, ведущего к позитивному развитию общества – требование времени	96
30	Хайров Р. З. Индивидуальный подход к ученикам на уроках изобразительного искусства.	99
31	Qo‘chqorov B. O‘, Tojiboyev B. Maktabgacha yoshdagi bolalarda tasviriy faoliyat va ko‘nikmalarni shakllantirish omillari.	103
2-ШЎЪБА.		
Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси фанларини бошқа фанлар билан интеграциялаш.		
32	Amirqulov X.Q, Valiyev A.N. Chizma geometriya fanidan sirtqi bo‘lim talabalarining mustaqil ta‘limini tashkil etish haqida.	107
33	Bekmurodova Sh.N, Bobojonov A.X, Haqberdiyev B.R, Po‘latov J.A. Muhandislik grafikasi va dizayn fanlarini integratsiyalab o‘qitilishiga berilayotgan takliflar.	109
34	Berdiyorov. O. Maktab tasviriy san‘at va chizmachilik fani o‘qituvchisiga qo‘yilgan zamonaviy talablar va fan o‘qituvchisining ta‘lim tizimidagi muammolari..	111
35	Берикбаев А.А, Касимов А. С. Чизмачилик фани билан физика фанларининг ўзаро уйғунлиги.	114
36	Мирсоатова. Л. Бахриев И. Ёшлар учун маънавий муҳитни яратишда кластер усулидан фойдаланиш	116
37	Buronova G. Y. Ta‘lim sifatini amalga oshirishda zamonbaviy texnologiyalardan foydalanish.	119
38	Valiyev A.N, Abdumutalibova S.A. Perspektiva va tasviriy san‘at fanlarining o‘zaro integratsiyasi	122
39	Valiyev A.N, Narimova Malika Rustam qizi. Chizmachilik va tarix fanlarining o‘zaro integratsiyasi - o‘quvchilarda vatanparvarlik hissini rivojlantirish omili sifatida.	125
40	Запаров А.А, Н.В.Давгяло - Теория и практика межпредметных связей при преподавании инженерной графики.	128
41	Жаббаров Р. Р. Рангасвир асарларини яратишда қаламтасвир назарияси ва қонуниятлари.	131
42	Зубайдуллаев Ў.Р. Тасвирий санъат – арт-педагогиканинг асосий турларидан бири сифатида таълим самарадорлиги омилidir.	134
43	Karimova X.T, Maxmanazarova M.P Dizaynda integratsiyalashuv orqali yaratilgan ikkinchi tartibli ergi chiziqlar	137
44	Khonbutaeva M. M. The basics of the drawing	142
45	Nurmatov E.A. Maktab chizmachilik fanini kompyuter grafikasi bilan	145

	integratsiyasi (Auto CAD dasturi vositasida)	
46	Латипов Р.А. Таълим жараёнида чизмачилик фани ахборот ва дидактик ресурслар интеграцияси	148
47	Мамиталиев А.Г, Исаков Ж. А. Межпредметная связь черчения с другими дисциплинами.	151
48	Qodirova.D, Tojimirzayeva.Z, Qobiljonova S, Haqberdiyev B.R. Madaniy meroslarimizni o'rganishda integratsiyaning o'rni	154
49	Рўзиев Э.И. Тожиев Ж.К. Технология таълими йўналиши талабаларининг халқ хунармандчилиги ва амалий санъати бўйича ижодкорлик кўникмаларини ривожлантириш.	156
50	Rashidova M. S. O'rta Osiyoda mavjud milliy mehnat an'analari negizida hunarmandlar tayyorlashning ijtimoiy-pedagogik tizimi	161
51	Содиқова Н.А. Бошланғич синфларда ўқувчиларга халқ оғзаки ижоди ҳақида тушунча бериш.	163
52	Сулаймонов. А, Бобомуродов З. Маҳобатли рангтасвир ва архитектуранинг интегратив татбиқи	165
53	Suvonqulov S.M Haykaltaroshlikning "Tasviriy sanat" va "Me'morchilik" dagi o'rni	168
54	Сулаймонов. А, Ишматов Ж. Тасвирий санъат таълимида меъморликка оид материаллардан интегратив усулда фойдаланиш.	172
55	Таджибаев С.С Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси фанларини ўқитишда интерфаол усуллардан фойдаланиш.	175
56	Turobova Z.T, Boshlang'ich sinflarda texnologiya fanining boshqa fanlar bilan o'zaro integratsiyasini ta'minlash masalalari	178
57	Хошимова У.Т. Тасвирий санъат дарслари жараёнида талабаларни мантиқий фикрлашни ривожлантиришда фалсафий муаммолари	180
58	Xabibulin. M.M, Tasviriy san'at – kashfiyotlar poydevori.	183
59	Шакирова Ч.Т. Пиримжаров М.Х Таълим жараёнини интеграллашган асосда ташкил этишнинг хусусиятлари.	186
60	Ҳайитбоев Д.Ж, Таълимда муҳандислик графикаси ва дизайн асослари фанларини интеграциялаш асосида ўқитишнинг мазмуни ва шакли.	188
61	Qurbonova B.M. Haqberdiyev B.R, Sattorov M, Abdulvorisova H.A Integratsiyalashgan talimda texnologiyalar	191
3-ШҶББА.		
Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси фанларини узлуксиз таълимда бошқа фанлар билан интеграциялаш бўйича илмий-тадқиқот йўналишлари.		
62	Аширбоев А.О, Холмуродов Т.Н, Ҳақбердиев Б.Р, Чизмачилик ва чизма геометрия терминлари қаторида ўзлашма русча-байналминал лексик қатламлар	195
63	Бердиев Н.О, Архитектура таълимида график материал ва техникаларнинг интегратив татбиқи	198
64	Боймирзаева О, Тасвирий санъат дарсларида амалий машғулотларни табиат ҳодисалари билан боғлиқ фанлар бўйича интеграциялаш технологияси.	201
65	Vahobova N.X, Badiiy bezak san'ati elementlari. Kalligrafiya san'ati	204
66	Жаббаров Б.Ғ, Қўчқаров Б.Ў Жан-Антуан Гудоннинг "Экорше" асари тарихи	210
67	Зокирова М.Ш, Абдуганиева. Д. Муҳандислик графикаси фанларини ўқитиш методологиясида ўқитиш методикасини тутган ўрни	213
68	Исаков Ж.А, Уматалиев М.А. Особенности интегрирования изобразительного искусства с другими дисциплинами в начальных	218

	класссах.	
69	Казымова О.Н, Глухенький И.Ю, Влияние психотипа личности на изучение графических дисциплин.	222
70	Колесова В.Е, Аббасов И Б. Фирменный стиль салона красоты «омелия»	224
71	Kurbanova Sh.Dj. Kreativ yondashuvlar asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik tushunchalarni shakllantirish.	227
72	Makhkamova S. B. Creativity of people artist gafur abdurakhmanov in the development of modern painting of uzbekistan.	230
73	Nosirova M.X. Homaki rasmlar chizish	236
74	Mansurov Z.X, Haqberdiyev B.R, Qosimov J.A, Mardov S., Grafik savodxonlikda KOMPAS 3D dasturini o'rni	239
75	Saydaliyev S. S. Gulomova N. X. Tasviriy san'atning qonun va qoidalarini tushuntirishni perspektiva fani bilan ta'minlovchi materiallar muhim didaktik vosita sifatida.	242
76	Sayfullayeva D.A. Bosh kiyimlar tasnifi	246
77	Маърифхўжаева Н.К, Юнусова К.Х, Султанов Х.Э.. Устоз – шогирд анъанаси бардавом: анъана янги кўринишда	248
78	Tolipova F.Sh, Muhsiddinov I.G` Rahim Ahmedov, “ona o'ylari “ asari	251
79	Туланова Д.Ж. Методы оценивания графических работ по черчению студентов высшей школы	254
80	Tursunov Sh.Sh. Grafikaning tasviriy san'atda o'rni, asosiy xususiyatlari, ifoda tilining vositalari va elementlari	256
81	Турсунов Ш.Ш. Шакл ва мазмун бирлиги ёки тасаввурни шаклга айланишида усул ва воситалар	259
82	Халимов. М, Абдукаримова А. Умумий ўрта таълим мактаб ўқувчиларининг чизмани ўқиш малакасини ривожлантириш орқали билим олиш самарадорлигини ошириш.	263
83	Yurdanidze M.X, Maxmudov.A, Rasulova M.O. Yoshlarda ijodiy tafakkurni rivojlantirishda tasviriy san'at va muhandislik garafikasining o'rni	267
84	Юсупова Ф.К., Касб танлашга йўллаш дарсларининг типлари.	270
85	Эргашев А.А. Проблемы и решения современного обучения изобразительного искусства студентами направления архитектура	273
86	Qobiljonova S.K, Haqberdiyev B.R. Integratsiyalashning ba'zi muammolari	276
4-ШҶББА.		
Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси фанларини узлуксиз таълимда бошқа фанлар билан интеграциялаш бўйича илмий-тадқиқот йўналишлари.		
87	Atajanova R.R, Olimova R.A. Maktabgacha yoshdagi bolalarni rasm chizishga o'rgatishda tasviriy faoliyat turlarining ahamiyati.	279
88	Achilov N.N, Ko'kiyev B.B, Pasheva Sh.Z, Bekqulova G.Sh. Toshkent viloyati chirchiq davlat pedagogika institutida pedagogik ta'lim innavatsion klasteri va besh muhim tashabbus doirasida olib borilayotgan ishlar	282
89	Бекмиров Ш.Ч. Использование цифровых технологий в изобразительном искусстве.	285
90	Ismatov U.Sh, Rajabov Sh.Z, Tursunov M.U Tasviriy san'at darslarida grafik materiallarda ishlash texnologiyalari.	287
91	Ismonov X.B, Yurdanidze M.X, Maxmudov A, Kompyuter grafikasi va ularda ranglar bilan ishlash.	290
92	Ishqobilov F.X. Interpolyatsion ko'phadlarni yechishda matlab dasturidan foydalanib grafiklarini qurish.	292

93	Kenjayeva X.O. Tasviriy san'atning rivojlanishida internet tarmog'ining ahamiyati.	295
94	Красовская Н.В. Виртуальная модель «стилуса»	298
95	Ли В. Г. Виртуальная модель авторской компьютерной мышки	301
96	Mamatqulova N.A.Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilariga kompyuterli ta'lim berish usullari	304
97	Мансуров Н.А. Обоснование формирования патриотических чувств у студентов путем обучения универсальным ценностям	307
98	Менгноров И. Ж. “Рангасвир машгулотларида талабаларнинг касбий компитентлигини шакллантириш технологияси”	310
99	Морозкина Е. Методические аспекты разработки заданий по выполнению орнамента с использованием CoreIDRAW.	313
100	Марасулова И.М, Қудратуллаев Р. Тасвирий санъат машгулотларида кластерли технологияларни қўллаш	317
101	Mirzaliyev Z, Sindarova Sh. Muhandislik grafikasi fanlarini o'qitishda savodxonlikni shakllantirish va rivojlantirish.	320
102	Mirzayev S.O, Temirov M.A. Kompozitsiya darslarida muvozanat (statika) va harakat (dinamika) qoidalarini tushuntirish.	324
103	Саидов Ж.Д. Мухандислик графикаси фанини ўқитишда замонавий компьютер технологиялари ва график дастурларининг ўрни	327
104	Саипова М.С. Нақшларда рамзийликни ифодаланиши	330
105	Tashimov N.E, Zaitov S.R. Kredit-modul tizimida chizma geometriya fanini o'qitishning sifat va samaradorligini oshirish.	332
106	Уринбоев И.К, Исаков Ж.А. Использование цифровых технологий в процессе преподавания изобразительного искусства.	335
107	Халмурадов Т.Н.,Тўраев М.У. Аграр соҳа олий таълим тизимида инновацион таълим технологиялари ва улардан фойдаланишда ўқитувчи компетенцияси.	338
108	Ergashev N.G. The use of modern means of visual programming techniques in the issues of civilization gradients	344
109	Yakubova N.O. Muammoli o'qitish texnologiyasi. o'qitish shakillar	349
110	Худойназарова Ў Тасвирий санъат фанини ўқитишда образли тарбия технологияси ҳақида	352
	М у н д а р и ж а	356